

DZIAŁANIA BIURA RUCHU DROGOWEGO KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI

ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego

nadkom. Robert Opas

Biuro Ruchu Drogowego
Komendy Głównej Policji

kom. Antoni Rzczkowski

Biuro Ruchu Drogowego
Komendy Głównej Policji

Podnoszenie świadomości w ruchu drogowym oraz kształtowanie właściwych postaw i zachowań społeczeństwa zwiększa szansę na mniejszą liczbę poszkodowanych w wypadkach drogowych. Do najważniejszych obszarów działalności Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji należy opracowywanie kierunków działań policji ruchu drogowego oraz merytoryczne wsparcie instytucji odpowiedzialnych za zmiany legislacyjne w obszarze ruchu drogowego. Biuro Ruchu Drogowego KGP opracowuje, inicjuje, przygotowuje i koordynuje ogólnopolskie działania, których celem jest poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Według stanu na 1 października 2024 r. w polskiej Policji stan etatowy policjantów ruchu drogowego wynosi 10 033¹. Dzięki sukcesywnemu wzrostowi liczby etatów możliwe będzie nie tylko zwiększenie patroli na drodze, ale też wyodrębnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych Policji wydziałów ruchu drogowego. To jedna z istotnych zmian pozwalających na sprawne działanie całej formacji. Policjanci ruchu drogowego są widoczni na drogach dzięki charakterystycznym elementom umundurowania, odróżniającym tę grupę od innych pionów Policji. Działania policjantów ruchu drogowego są spójne, skoordynowane i skoncentrowane na obszarach o największym zagrożeniu. Dotyczą przede wszystkim działalności kontrolno-prewencyjnej. Z prowadzonych analiz wynika, że największe zagrożenie występuje w obszarze dotyczącym „nadmiernej prędkości” oraz niechronionych uczestników ruchu drogowego, zwłaszcza pieszych. Dodatkowo, do zaistnienia wypadków w ruchu drogowym pośrednio przyczyniają się

zachowania polegające na prowadzeniu pojazdów po spożyciu alkoholu, korzystanie z telefonu podczas jazdy czy lekceważenie podstawowych zasad bezpieczeństwa².

Polska Policja wchodzi w skład stowarzyszenia policji ruchu drogowego w Europie ROADPOL (European Road Policing Network), którego głównym celem jest wymiana dobrych praktyk w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, nauka oraz wzmacnianie współpracy transgranicznej. Pod patronatem ROADPOL-u są organizowane operacje kontrolne – „Speed”, „Seatbelt”, „Alcohol & Drugs”, „Truck & Bus”, „Focus on the Road” oraz działania „Roadpol Safety Days”, w których biorą udział także polscy policjanci ruchu drogowego³.

Niezależnie od działań europejskich, Biuro Ruchu Drogowego KGP inicjuje i koordynuje również ogólnopolskie działania kontrolno-prewencyjne na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego, m.in. „Prędkość”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”.

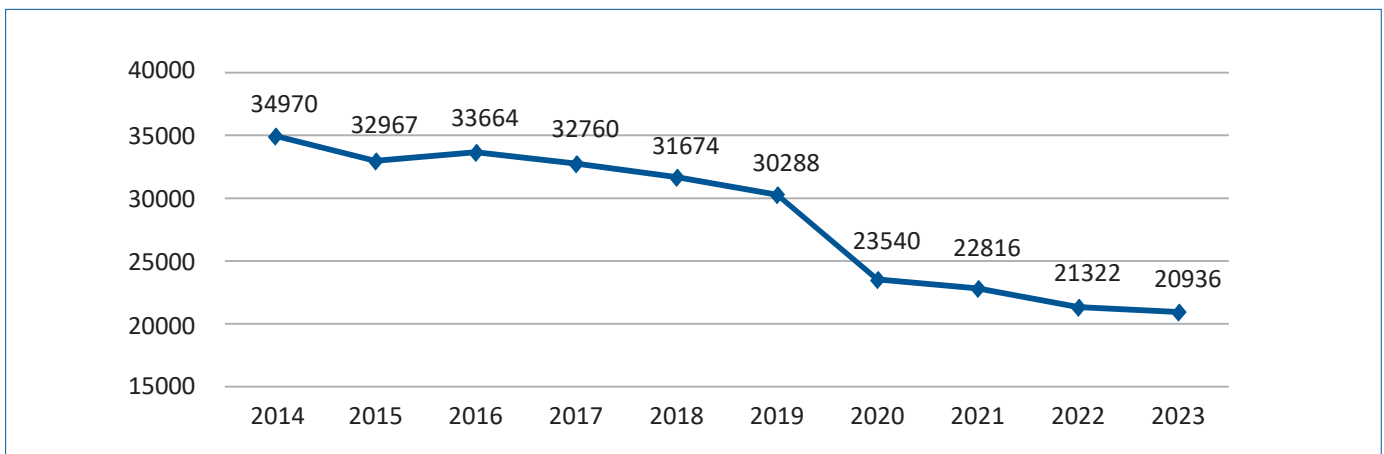
DZIAŁANIA BRD KGP

Warto zaznaczyć, że w 2023 r. Polska została po raz pierwszy laureatem nagrody Europejskiej Rady Bezpieczeństwa Transportu (ETSC) Road Safety Performance Index (PIN) Award. W ten sposób doceniony został niemal 50-procentowy spadek liczby ofiar śmiertelnych w naszym kraju w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych w Polsce spadła w ciągu ostatnich 10 lat o 47 proc.: w 2012 r. na polskich drogach zginęło 3571 osób, natomiast w ubiegłym roku, po raz pierwszy w historii, liczba ta spadła poniżej 1900 (1893)⁴.

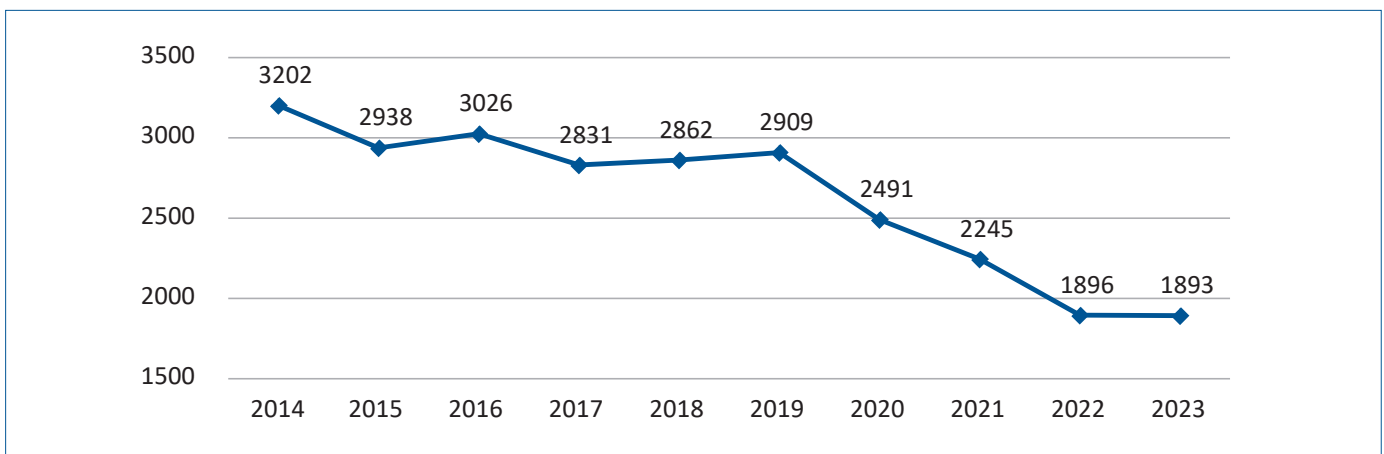
Dzięki wielokierunkowym działaniom na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym zmniejszyły się koszty społeczne wypadków drogowych. O ile w 2018 r. było to 56,6 mld zł, to w 2021 r. koszty te wyniosły 39,3 mld zł. Program ETSC Road Safety Performance Index (PIN) został ustanowiony w 2006 r. Porównując wyniki państw członkowskich, PIN służy do identyfikacji i promowania najlepszych praktyk oraz inspirowania przywództwa politycznego potrzebnego do stworzenia jak najbardziej bezpiecznego systemu transportu drogowego. Nagroda PIN Award jest uznawana za odpowiednika Oscara w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. W poprzednich latach

laureatami nagrody za wybitne postępy w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego były: Litwa (2022 r.), Grecja (2021 r.) oraz Estonia (2020 r.)⁵. Warto też zaznaczyć, że działania polskiej Policji w ostatnich latach podlegały licznym kontrolom Najwyższej Izby Kontroli w obszarze dotyczącym ruchu drogowego. W 2020 r. miała miejsce kolejna kontrola, w rezultacie której NIK nie sformułował uwag ani wniosków pokontrolnych. To świadczy o tym, że strategiczne kierunki działań Policji na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego zostały wyznaczone właściwie i adekwatnie do zdiagnozowanych obszarów zagrożeń. Liczne programy działań w sferze nadzoru ukierunkowane na bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu, w tym zwłaszcza pieszych, rowerzystów i motocyklistów, jak również szereg przedsięwzięć profilaktycznych miały istotny wpływ na stan bezpieczeństwa na polskich drogach⁶.

W 2023 r. do Policji zgłoszono 20 936 wypadków drogowych mających miejsce na drogach publicznych, w strefach zamieszkania lub strefach ruchu. W porównaniu z rokiem 2022, w którym odnotowano 21 322 wypadki, liczba ta spadła o 386 wypadków (-1,8%). W wyniku wypadków drogowych 1893 osoby poniosły śmierć. W odniesieniu

Wykres 1. Tendencja występowania wypadków drogowych w latach 2014–2023.

Wykres 2. Tendencja występowania zabitych w wypadkach drogowych w latach 2014–2023.

Źródło wykresów 1–2: *Wypadki drogowe w Polsce w 2023 roku*, opracowanie Biura Ruchu Drogowego KGP, file:///C:/Users/CSP/Downloads/Wypadki_drogowe_2023-5.pdf [dostęp: 9.10.2024 r.].

do roku 2022, w którym śmierć poniosło 1896 osób, nastąpił spadek o 3 osoby (-0,2%). W wypadkach drogowych rannych zostało 24 125 osób. W porównaniu z rokiem 2022, kiedy obrażenia odniosły 24 743 osoby, liczba ta spadła o 618 osób (-2,5%). Od 2020 r. ma więc miejsce sukcesywny spadek liczby wypadków, osób zabitych i rannych⁷.

Policja jest głównym podmiotem odpowiedzialnym za czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, kierowanie ruchem i jego kontrolowanie⁸. Zadaniami w tym zakresie towarzyszy sukcesywnie tworzone prawo powszechne, ściśle odnoszące się do budowania właściwych postaw uczestników ruchu drogowego, wskazujące system nadzoru, sankcji i środków karnych oddziałujących prewencyjnie na potencjalnych sprawców naruszeń⁹.

Kluczowym elementem w działaniach na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym jest nie tylko efektywny nadzór na drogach sprawowany przez Policję, ale również profilaktyka. Dlatego, oprócz sprawowania kontroli, policjanci ruchu drogowego skupiają swoją uwagę na prowadzeniu działań informacyjno-profilaktycznych, w tym edukacji na rzecz bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Policja inicjuje i organizuje różnego rodzaju przedsięwzięcia mające na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym związanym z bezpieczeństwem ruchu drogowego i współdziała w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi oraz organizacjami społecznymi¹⁰.

W ramach „Krajowego Programu działań profilaktycznych na lata 2024-2026 koordynowanych przez Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji”, pod głównym hasłem: „Dla każdego jest miejsce na drodze” prowadzone są liczne działania informacyjno-edukacyjne skierowane do poszczególnych grup uczestników ruchu drogowego, takie jak „Bezpieczne ferie”, „Na Drodze – Patrz i Słuchaj”, „Jednośladem bezpiecznie do celu”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Świeć przykładem – Noś odblaski!”, „Twoje światła – Nasze bezpieczeństwo”. Jednocześnie prowadzone są inne działania profilaktyczne propagujące problematykę bezpieczeństwa ruchu drogowego, takie jak Dzień Bezpiecznego Kierowcy, Europejski Tydzień Mobilności – ROADPOL Safety Days oraz Światowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków Drogowych.

W ramach prowadzonych działań policjanci ruchu drogowego biorą udział w programach telewizyjnych i radiowych. Informacje na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym przekazują również za pośrednictwem Internetu, tj. zamieszczają materiały na stronach internetowych, w mediach społecznościowych (np. Facebook, X [Twitter], Instagram).

Ponadto policjanci uczestniczą w spotkaniach organizowanych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych: w przedszkolach, szkołach, na uczelniach wyższych, uniwersytetach trzeciego wieku, w kościołach, podczas których omawiają zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Przekazywane treści dostosowane są do grup docelowych z podziałem m.in. na użytkowników drogi, wiek, występujące zagrożenia (piesi, rowerzyści, motocykliści, kierowcy, dzieci, młodzież, osoby dorosłe, w tym młodzi kierowcy, seniorzy itp.).

Zmieniająca się przez lata sytuacja geopolityczna, szybki rozwój motoryzacji i infrastruktury drogowej sprawiają, że od policjanta ruchu drogowego oczekuje się nowych umiejętności i wyszkolenia. Policjant ruchu drogowego utożsamiany był i jest z funkcjonariuszem, który zawsze będzie na miejscu zdarzenia, uspokoi emocje, rozstrzygnie konflikt, ale również pomoże, poradzi, udzieli pierwszej pomocy. Policjanci ruchu drogowego od początku byli identyfikowani przez charakterystyczne elementy umundurowania, aparycję, nienaganny wygląd, co nie tylko wyróżniało ich z całej formacji, ale powiązane było też z większymi oczekiwaniami społecznymi. Służba policjanta ruchu drogowego zawsze wymagała interdyscyplinarnej, obszernej wiedzy, samodoskonalenia i nieprzeciętnych umiejętności interpersonalnych¹¹.

Realizacja zadań wymaga sukcesywnego wyposażania policjantów ruchu drogowego w nowoczesny sprzęt. Specyfika służby wymaga nie tylko zapewnienia funkcjonariuszom pojazdów służbowych nowej generacji, w tym m.in. ambulansów pogotowia ruchu drogowego, furgonów ekip techniki drogowej i ekologii czy ciężkich motocykli, ale również urządzeń np. do laserowego pomiaru punktów w przestrzeni, laserowych mierników prędkości z rejestracją obrazu czy kamer nasobnych¹².

Warto wspomnieć o zakupie 478 motocykli BMW R1250 RT. To największy projekt zakupu motocykli w historii Policji. Niezwykle ważny, bo został zrealizowany kompleksowo. Policjanci nie tylko otrzymali jeden z najnowocześniejszych motocykli, ale użytkownicy zostali też przeszkoleni, otrzymali kaski i systemy łączności oraz kombinezony odpowiadające dzisiejszym wymaganiom służby. Widzimy, jak szybko zwiększa się liczba motocykli w ruchu drogowym. Polski policjant pełni służbę bezpiecznie oraz szybko i sprawnie dociera na miejsce zdarzenia, by realizować swoje czynności¹³.

Fot. 1. 24 listopada 2022 r. – przekazanie ostatniej partii zamówienia 478 oznakowanych policyjnych motocykli BMW R 1250 RT, zakupionych w ramach projektu „Bezpieczniej na drogach – motocykle dla służby ruchu drogowego”. Zdj. Jacek Herok, „Gazeta Policyjna”.

Pierwszy raz w historii polskiej Policji do dyspozycji pionu ruchu drogowego są 4 nowoczesne śmigłowce, które zostały zakupione w ramach projektu pn. „Bezpieczniej na drogach – lotniczy nadzór nad ruchem drogowym” realizowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Śmigłowce są rozlokowane

DZIAŁANIA BRD KGP

Fot. 2. 12 grudnia 2023 r. – konferencja podsumowująca efekty realizacji projektu – dostawy czterech nowych śmigłowców patrolowo-obszaryjnych Bell-407GX. Zdj. Krzysztof Chrzanowski, „Gazeta Policyjna”.

w różnych jednostkach i umożliwiają nadzór nad ruchem drogowym w dowolnym miejscu w kraju. Ponadto wszystkie garnizony zostały wyposażone w bezzałogowe statki powietrzne.

Do służby wprowadzane są również zaawansowane technologicznie aplikacje elektroniczne mające na celu usprawnienie pracy policjantów, np. rejestracja kart zdarzeń drogowych, kart Mrd-5, elektroniczne zatrzymanie praw jazdy i dowodów rejestracyjnych. Dodatkowo, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, policjanci ruchu drogowego zostali wyposażeni w terminale płatnicze. Działania związane z doposażeniem policjantów ruchu drogowego w sprzęt wiążą się nierozłącznie ze szkoleniami z zakresu obsługi tych urządzeń oraz szkoleniami doskonalącymi technikę jazdy pojazdem służbowym, w tym ciężkim motocyklem.

Biuro Ruchu Drogowego KGP na bieżąco reaguje na stan bezpieczeństwa na drogach. Priorytetem w działaniach policji ruchu drogowego jest eliminowanie z dróg nietrzeźwych kierujących pojazdami. W pierwszych 9 miesiącach 2024 r.¹⁴ na drogach doszło do znacznie mniejszej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących pod wpływem alkoholu. W tym okresie byli oni sprawcami 911 wypadków drogowych, w których życie straciło 120 osób, a 1086 zostało rannych. W porównaniu do analogicznego okresu minionego roku nastąpił spadek: liczby wypadków o 166, liczby zabitych osób o 56 oraz liczby osób rannych o 122. Kierujący sprawcy wypadków drogowych będący pod działaniem alkoholu stanowią w tym roku 6,1% wypadków drogowych powstałych z winy kierującego (w roku 2023 było to 7,6 % ogółu). Od początku roku policjanci przeprowadzili 11 538 879 badań stanu trzeźwości kierujących, tj. o ponad 1,1 mln więcej niż w tym samym okresie roku 2023. W tym czasie ujawnili 69 378 kierowców będących pod działaniem alkoholu (liczba mniejsza niż w analogicznym okresie 2023 r. o 3985 przypadków).

Wizja „Zero” jest jedynym akceptowalnym celem działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego. Oznacza ona, że z czasem nikt nie będzie płacił życiem lub ciężkimi obrażeniami za błąd popełniony w ruchu drogowym. W długofalowej perspektywie działania Biura Ruchu Drogowego KGP ukierunkowane na poprawę bezpie-

czeństwa ruchu drogowego będą również odpowiedzialnością na problemy ograniczające rozwój społeczno-ekonomiczny państwa, które ponosi koszty wypadków i kolizji drogowych.

- ¹ Dane SESPol wg stanu na dzień 1.10.2024 r.
- ² *To już 85 lat*, „Gazeta Policyjna” 2022, nr 21, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2022/numer-21-092022-r/223139,To-juz-85-lat.html> [dostęp: 9.10.2024 r.].
- ³ Tamże.
- ⁴ Biuletyn Informacji Publicznej RPO, *Możesz stracić prawo jazdy, gdy za jednym razem naruszysz kilka przepisów. MSWiA: zmian nie będzie*, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-kierowcy-prawo-drogowe-punkty-karne-sumowanie-mswia-odpowiedz> [dostęp: 9.10.2024 r.].
- ⁵ Ministerstwo Infrastruktury, *Polska europejskim liderem poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego*, <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/polska-europejskim-liderem-poprawy-bezpieczenstwa-ruchu-drogowego> [dostęp: 9.10.2024 r.].
- ⁶ Policja.pl, *Bezpieczniej na polskich drogach. Pozytywna ocena NIK wystawiona Policji*, <https://policja.pl/pol/aktualnosci/200060,Bezpieczniej-na-polskich-drogach-Pozytywna-ocena-NIK-wystawiona-Policji.html> [dostęp: 9.10.2024 r.].
- ⁷ *Wypadki drogowe w Polsce w 2023 roku*, opracowanie Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, file:///C:/Users/CSP/Downloads/Wypadki_drogowe_2023-5.pdf [dostęp: 9.10.2024 r.].
- ⁸ Art. 129 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251).
- ⁹ *To już 85 lat*, „Gazeta Policyjna” 2022, nr 21.
- ¹⁰ Tamże.
- ¹¹ Tamże.
- ¹² Tamże.
- ¹³ Policja.pl, *Ostatnia partia BMW*, <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/225492,Ostatnia-partia-bmw.html> [dostęp: 9.10.2024 r.].
- ¹⁴ Dane SEWiK wg stanu na dzień 7.10.2024 r.

Summary

Actions of the Road Traffic Bureau of the National Police Headquarters aimed at improving road safety

This article presents the key areas of activity of the Road Traffic Bureau of the National Police Headquarters, including outlining the directions of the traffic police operations and providing substantive support for institutions responsible for legislative changes in the field of road traffic. It also involves developing, initiating, preparing, and coordinating nationwide actions aimed at improving road safety. It was pointed out that the service of traffic police officers requires multidisciplinary knowledge as well as modern equipment and gear for the officers. Statistical data were cited regarding both the staffing levels of Polish traffic police across the country and the positive changes in the statistics related to the most serious incidents on Polish roads in recent years. The article highlights the importance of intensive educational and preventive actions conducted by the police regarding road safety. All actions aim to bring the state of safety on Polish roads closer to the “Zero” vision – meaning a situation in which there are no accidents resulting in fatalities or serious injuries.

Tłumaczenie: Joanna Łaszczyn